

Informatiebulletin 'Stad en Ambt Doesborgh' nr. 106, september 2014

Alle correspondentie: Postbus 1, 6980 AA Doesburg - of E-mail: info@deroodetooren.nl
 IBAN nr.: NL27 RABO 0315 0385 94 - ANBI nr.: RSIN 816063448 - KvK nr.: 40122155

Stad en Ambt Doesborgh: historische vereniging voor Doesburg, Angerlo, Bingerden, Giesbeek, Lathum, Bahr, Bevermeer, Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

UITNODIGING LEZING MET VOORAANMELDING!

HET ONTSTAAN EN DE VROEGSTE GESCHIEDENIS VAN DOESBURG

lezing door dr. Michel Groothedde, o.a. stadsarcheoloog van Doesburg, op donderdag 25 september a.s., aanvang 20.00 uur (zaal open 19.30 uur),

Het ontstaan en de vroegste geschiedenis van Doesburg is lang in nevelen gehuld geweest. Is de stad net zo oud als Deventer en Zutphen, die hun wortels ver voor het jaar 1000 hebben, of is Doesburg pas later ontstaan? En hoe verliep het vroegste stadswordingsproces?

De geschreven bronnen geven maar een uiterst beperkt inzicht op deze vragen. Het is niet eens zeker of alle vroege documenten over een 'Doesburg' wel over onze stad gaan. Maar in toenemende mate wordt er archeologisch onderzoek verricht in de binnenstad, maar ook daarbuiten. Want antwoorden op de vragen kunnen ook in Beinum worden gevonden. De opgravingen in Beinum (2009), Arsenaal (2006) Korte Koepoortstraat (2007), Ondergrondse

Recente opgraving in de Kloosterstraat bij St. Elisabeth

vuilcontainers (2012), Gasthuiskerk (2013) en Kloosterstraat (2014) bieden met nog meer kleine waarnemingen in kijkje in het oudste Doesburg. Het beeld is nog bij lange na niet volledig maar de eerste conclusies kunnen getrokken worden.

In de lezing komen de belangrijkste resultaten van deze opgravingen aan de orde. Ook de resultaten van ouder onderzoek, zoals die in de Martinuskerk, komen aan bod. Sommige gegevens zijn heet van de naald.

HET ONTSTAAN EN DE VROEGSTE GESCHIEDENIS VAN DOESBURG

*lezing door dr. Michel Groothedde, o.a. stadsarcheoloog van Doesburg,
op donderdag 25 september a.s., aanvang 20.00 uur (zaal open 19.30 uur),
in het Meulenhuis, Bergstraat 48 te Doesburg.*

*In het kader van Doesburg 777 is deze lezing voor iedereen gratis toegankelijk.
Gezien het beperkt aantal plaatsen dienen belangstellenden (dit keer ook
onze leden) zich vooraf aan te melden.*

Aanmelding: museum@deroodetooren.nl, tijdens openingsuren 0313-474265.
De aanmeldingen worden in volgorde van binnenkomst genoteerd! Vol is vol!

Het Meulenhuis is inmiddels voorzien van nieuwe geluidsapparatuur!

ONZE ACTIVITEITEN IN HET KADER VAN DOESBURG 777

Ten behoeve van het thema geschiedenis van Doesburg 777 organiseren wij de komende maanden een aantal activiteiten.

Bijzonder de moeite waard zijn een tweetal lezingen. Op 22 september (zoals hiervoor aangekondigd) een lezing door dr. Michel Groothedde over 'Het ontstaan en de vroegste geschiedenis van Doesburg'.

Op donderdag 30 oktober een lezing door prof. dr. Frank Keverling Buisman over 'Het Gelderse stadsrecht en dat van Doesburg in het bijzonder'.

Gezien het aantal beschikbare plaatsen in het Meulenhuis dienen belangstellenden zich vooraf aan te melden.

Op zaterdag 20 september en 25 oktober zijn er twee vestingwandelingen naar de Hoge Linie. Vertrek om 10.00 uur. Opgave via het museum.

In het voorjaar worden er voor de basisscholen twee projecten aangeboden. Een over 'Doesburg in de Middeleeuwen' en een over 'De Wallen van Doesburg'.

In het museum wordt in het voorjaar een mini-expositie gepresenteerd over de vieringen van Doesburg 700 (1937) en Doesburg 750 (1987). Gelijktijdig zal in het kader van het eventuele stoomtramproject aandacht worden besteed aan 'de stoomtram in Doesburg, 1881-1957'.

Bovengenoemde activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de Stichting Doesburg 777 en zijn gratis toegankelijk.

KASTELEN EN ADELLIJKE HUIZEN LANGS IJSSEL EN OUDE IJSSEL

tentoonstelling in ons Streekmuseum De Roode Tooren t/m 1 maart 2015

Langs de IJssel en Oude IJssel ligt een reeks van kastelen en adellijke huizen. Door hun bijzondere ligging en soms imposante uitstraling zijn ze mede beeldbepalend in het landschap van het IJsseldal en Oude IJsselgebied.

Vestiging langs de rivier bracht als voordeel met zich mee dat er geprofiteerd kon worden van de scheepvaart, van mogelijkheden tot visserij, in een enkel geval voor het innen van tolgelden en van de vruchtbare gronden langs de rivier. Daarnaast werden de grachten veelal gevoed met water uit de rivier. Al in het begin van de 15e eeuw was het veerrecht op een belangrijk deel van de

Kasteel Keppel omstreeks 1850

IJssel in handen van de heer van Baer. Vaak waren ook de jaag- en lijnpaden in bezit van de adel langs de rivieren. Sommige huizen hadden ook een verdedigingsfunctie om zo de grenzen te bewaken. Met name de Oude IJssel fungeerde als grensrivier tussen het graafschap Zutphen en het hertogdom Kleef. Keppel speelde hierin een belangrijke rol. Ten tijde van het rampjaar 1672 was er zelfs landelijk een belangrijke rol voor Ulenpas en Keppel. Lodewijk XIV verbleef enkele dagen op de Ulenpas om vervolgens op Keppel de onderhandelingen te voeren met de Staten Generaal van Holland over de capitulatie. Op Lathum werd destijds gesproken over de overgave van Arnhem. In de late middeleeuwen werden langs de IJssel en Oude IJssel diverse, deels nu nog bestaande kastelen en adellijke huizen gebouwd, zoals Lathum, Baer, Gysbeek, Bingerden, Wielbergen, Kell, Hommeke, Luttk Enghuizen, Keppel, Barlham, Enghuizen, Ulenpas, Telling en Oldenhaven. Vanaf de 17/18de eeuw kreeg een deel van deze oude landgoederen en huizen steeds meer het karakter van buitenplaatsen voor welgestelden en werd de verdedigingsfunctie overbodig. Enkele huizen waren zelfs al verdwenen en herinneren via een boerderijnaam nog aan het adellijke verleden. Sommige families zochten in roerige tijden of tijdens barre koude winters de beschutting van de steden. Ook in de historische vestingstad Doesburg zijn nog enkele van deze huizen van de adel bewaard gebleven. Met name de

bewoners van Keppel, maar later ook van Wisch, verbleven regelmatig in het oude stadje. Ook deze huizen komen aan de orde.

De tentoonstelling geeft informatie over de geschiedenis van de diverse huizen en toont vele kaarten en afbeeldingen vanaf de 17e eeuw. De bekende landschapsfotograaf Fred van Daalen heeft alle objecten in de huidige tijd vastgelegd. Voorts zijn een aantal interessante bijzonderheden toegevoegd waaronder bijvoorbeeld over de excentrieke Vivian Brantsen van Wielbergen, de Napoleontische boerderijnamen in Hummelo (hierover is ook een speciale wandel-/fietsroute beschikbaar), de 18e eeuwse flora van de Ulenpas, etc.

In het streekmuseum is tegen een speciale prijs het boekje 'Adellijke huizen in het Richteramtb Doesborgh', geschreven door Jan Harenberg, te koop voor Euro 3,- (64 pagina's, geïllustreerd).

De tentoonstelling werd mogelijk gemaakt in het kader van het project IJsselID. IJsselID wil de identiteit van de IJsselvallei in kaart brengen. Want wat is het dat de IJssel tot de mooiste rivier van Nederland maakt? Is het haar geschiedenis, het uiterwaardenlandschap, de dijken, de steden en dorpen aan de oever? Of is het de cultuur, de mentaliteit van de mensen? IJsselID gaat op zoek naar die identiteit door het stimuleren van de ontwikkeling van vernieuwende streekproducten en culturele activiteiten.

De openingstijden zijn: dinsdag t/m vrijdag 10.00-12.00 en 13.30-16.30 uur, zaterdag en zondag 13.30-16.30 uur. Van 1 november t/m 31 maart is het museum alleen 's middags geopend.

Lathum in 1743 door Jan de Beijer

VRIENDEN VAN DE ROODE TOOREN

De min. bijdrage per jaar hiervoor is Euro 50,-. Onderstaand onze "vrienden":

- Warenhuis Staarink	Markt 7	Doesburg
- ARCX Monumentenzorg	Bergstraat 41	Doesburg
- Monumentenvereniging 15 april 1945	Postbus 95	Doesburg
- Doesburgsche Mosterdfabriek	Boekholtstraat 22	Doesburg
- Stadsbierhuys De Waag	Koepoortstraat 2	Doesburg
- Alfun Evenementenservice bv	Eekstraat 2a	Doesburg
- Coffee Fresh Westhoff bv	Rijksweg 20a	Drempt
- Multimate Bouwmarkt	Verhuellweg 1b	Doesburg
- Autorijschool Wim Steintjes	Dreef 34	Drempt
- Glasatelier Jevaba	Meipoortstraat 23	Doesburg
- Stein Boeken	Gasthuisstraat 16	Doesburg
- Döneria Pizzeria	Kerkstraat 57	Doesburg
- Brasserie Het Zesde Zintuig	Roggestraat 1	Doesburg
- BMV Advies	Innovatieweg 13c	Doetinchem
- Restaurant De Liefde	Ph. Gastelaarsstraat 5a	Doesburg
- Restaurant De Bonte Hond	Roggestraat 8	Doesburg
- Garage Schel bv	De Koppeling 1	Angerlo
- JRS Bedrijfssupport	Rietmaat 36	Doesburg
- Only for Men	Barend Ubbinkweg 9	Doesburg
- LekkerszenZo	Kerkstraat 6	Doesburg
- Chinees Restaurant Xiang Man	Meipoortstraat 54	Doesburg
- Café Du Midi	Meipoortstraat 1	Doesburg
- Heel Metaal bv	Edisonstraat 28	Doetinchem
- Timmer- en aannemersbedrijf De Vries bv	Zelhemseweg 14	Hummelo
- Revelman Woonkunst	Grutstraat 41-47	Doetinchem
- Hillenaar Optiek	Kerkstraat 21	Doesburg
- Rootz Hair and Care	Kerkstraat 12	Doesburg
- Viking Adventure Sports	Meipoortstraat 55	Doesburg
- Youprinting.nl	Edisonstraat 60	Doetinchem

Guido J. Hengeveld schilderijenrestaurator - Doesburg

WOONSERVICE IJSSELLAND